

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (όγδοο τμήμα)

της 12ης Δεκεμβρίου 2013*

«Προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα — Οδηγία 95/46/ΕΚ — Προϋποθέσεις ασκήσεως του δικαιώματος προσβάσεως — Είσπραξη υπερβολικών τελών»

Στην υπόθεση C-486/12,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το *Gerechtshof te's-Hertogenbosch* (Κάτω Χώρες) με απόφαση της 26ης Οκτωβρίου 2012, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 31 Οκτωβρίου 2012, στο πλαίσιο διαδικασίας την οποία κίνησε η

X

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (όγδοο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. G. Fernlund (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, C. Toader και E. Jarašiūnas, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις B. Koopman και C. Wissels,
- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Smolek,
- η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Z. Fehér καθώς και από τις K. Szijjártó και K. Molnár,
- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους B. Majczyna και M. Szpunar,
- η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον L. Inez Fernandes και την C. Vieira Guerra,
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την J. Beeko, επικουρούμενη από τον J. Holmes, barrister,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους B. Martenczuk και P. van Nuffel,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 12 της οδηγίας 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281, σ. 31).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας που κίνησε η X σχετικά με την καταβολή τέλους για τη χορήγηση επικυρωμένου αντιγράφου ενός πιστοποιητικού περιλαμβάνοντος δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Το άρθρο 12 της οδηγίας 95/46, που φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα πρόσβασης», προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη εγγυώνται στα πρόσωπα στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα το δικαίωμα να λαμβάνουν από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας:

  - α) ελεύθερα και απεριόριστα, σε εύλογα διαστήματα και χωρίς υπερβολική καθυστέρηση ή δαπάνη:
    - την επιβεβαίωση ότι υπάρχει ή όχι επεξεργασία δεδομένων που τα αφορούν καθώς και πληροφορίες, σχετικά τουλάχιστον με τους σκοπούς της επεξεργασίας, τις κατηγορίες δεδομένων υπό επεξεργασία, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών στις οποίες ανακοινώνονται τα δεδομένα αυτά,
    - τη γνωστοποίηση, με εύληπτο τρόπο, των δεδομένων υπό επεξεργασία καθώς και των διαθέσιμων πληροφοριών σχετικά με την προέλευσή [τους],
    - την ενημέρωση σχετικά με τη λογική στην οποία στηρίζεται κάθε αυτοματοποιημένη επεξεργασία των δεδομένων τα οποία αναφέρονται στα πρόσωπα αυτά, τουλάχιστον στην περίπτωση των αυτοματοποιημένων αποφάσεων του άρθρου 15, παράγραφος 1·
  - β) κατά περίπτωση, τη διόρθωση, τη διαγραφή ή το κλείδωμα των δεδομένων των οποίων η επεξεργασία δεν είναι σύμφωνη προς τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας, ιδίως λόγω ελλιπούς ή ανακριβούς χαρακτήρα των δεδομένων·
  - γ) την κοινοποίηση σε τρίτους, στους οποίους έχουν ανακοινωθεί τα δεδομένα, κάθε διόρθωσης, διαγραφής ή κλειδώματος που διενεργείται σύμφωνα με το στοιχείο β', εφόσον τούτο δεν είναι αδύνατον ή δεν προϋποθέτει δυσανάλογες προσπάθειες.»

Το ολλανδικό δίκαιο

- 4 Το άρθρο 79 του νόμου για τις δημοτικές βάσεις προσωπικών δεδομένων (Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, *Stb.* 1994, σ. 494, στο εξής: Wet GBA), προβλέπει τα κατωτέρω:

«1. Εντός τεσσάρων εβδομάδων και κατόπιν αιτήσεως παντός προσώπου, το δημοτικό συμβούλιο απευθύνει ατελώς στο εν λόγω πρόσωπο γραπτή ανακοίνωση ως προς το αν προσωπικά δεδομένα που το αφορούν τελούν υπό επεξεργασία στη δημοτική βάση δεδομένων. Σε περίπτωση επεξεργασίας τέτοιων δεδομένων, χορηγείται στον αιτούντα η γραπτή ανακοίνωση του άρθρου 78, παράγραφος 3, όσον αφορά τη δημοτική βάση δεδομένων. [...]

2. Εντός τεσσάρων εβδομάδων και κατόπιν αιτήσεως παντός προσώπου, το δημοτικό συμβούλιο παρέχει ατελώς στο εν λόγω πρόσωπο πρόσβαση στα δεδομένα που το αφορούν και περιέχονται στη δημοτική βάση δεδομένων. [...]

3. Εντός τεσσάρων εβδομάδων και κατόπιν αιτήσεως παντός προσώπου, το δημοτικό συμβούλιο χορηγεί στο εν λόγω πρόσωπο ατελώς και με εύληπτο τρόπο επικυρωμένο αντίγραφο των προσωπικών δεδομένων που το αφορούν τα οποία τελούν υπό επεξεργασία στη δημοτική βάση δεδομένων, καθώς και τις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με την προέλευση των δεδομένων αυτών εφόσον δεν προέρχονται από τον ίδιο τον αιτούντα. [...]

- 5 Το άρθρο 229 του νόμου για την οργάνωση των δήμων (Gemeentewet) έχει ως εξής:

«1. Τέλη μπορούν να επιβάλλονται σχετικά με:

[...]

b) την παροχή υπηρεσιών από τις δημοτικές αρχές ή επ' ονόματί τους·

[...]

- 6 Το άρθρο 229b, παράγραφος 1, του νόμου για την οργάνωση των δήμων έχει ως εξής:

«1. Στις κανονιστικές αποφάσεις βάσει των οποίων επιβάλλονται τέλη σύμφωνα με το άρθρο 229, παράγραφος 1, στοιχεία α και β, τα ποσά καθορίζονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε τα εκτιμώμενα έσοδα από τα τέλη να μην υπερβαίνουν το εκτιμώμενο ποσό της εν προκειμένω επιβάρυνσης της διοίκησης. [...]

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 7 Στο πλαίσιο διαδικασίας βάλλουσας κατά αποφάσεως που της επέβαλε πρόστιμο λόγω οδικής παραβάσεως, η X επιχείρησε να αποδείξει ότι οι σχετικές πράξεις επιβολής του προστίμου ουδέποτε παρελήφθησαν από εκείνην, διότι της απεστάλησαν σε λάθος διεύθυνση. Προς τον σκοπό αυτό, η X ζήτησε από τη δημοτική αρχή της κατοικίας της να της γνωστοποιήσει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που είχαν καταχωριστεί για τα έτη 2008 και 2009 και τα οποία την αφορούσαν, ειδικότερα δε τις διαδοχικές της διευθύνσεις. Ανταποκρινόμενη στην αίτηση αυτή, η δημοτική αρχή της χορήγησε τα οικεία στοιχεία προσωπικού χαρακτήρα μέσω επικυρωμένου αποσπάσματος από τη βάση δεδομένων, δυνάμει του άρθρου 79, παράγραφος 3, του Wet GBA, επιβάλλοντας, ως αντάλλαγμα για την υπηρεσία αυτή, τέλος ύψους 12,80 ευρώ.
- 8 Η προσφυγή που άσκησε η X κατά της πράξεως επιβολής του εν λόγω τέλους δεν ευδοκίμησε. Ενώπιον του επιληφθέντος κατ' έφεση αιτούντος δικαστηρίου, η X υποστηρίζει ότι δεν ζήτησε επικυρωμένο αντίγραφο του εν λόγω αποσπάσματος, αλλ' ότι επιθυμούσε απλώς να της

κοινοποιηθούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που την αφορούσαν, επικαλούμενη ως νομική βάση τον νόμο για τη διαφάνεια της δημόσιας διοίκησης (Wet Openbaarheid van Bestuur). Λαμβανομένης υπόψη της νομικής αυτής βάσεως, η X φρονεί ότι δεν έπρεπε να της ζητηθεί η καταβολή τέλους.

- 9 Από την πλευρά του, ο οικείος δήμος θεωρεί ότι, δυνάμει του άρθρου 79, παράγραφος 3, του Wet GBA, ο μοναδικός τρόπος γνωστοποίησης των εν λόγω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι η χορήγηση επικυρωμένου αντιγράφου του αποσπάσματος. Δεδομένου ότι η χορήγηση αντιγράφου του εν λόγω αποσπάσματος συνδέεται άμεσα και πρωταρχικά με την εξυπηρέτηση ατομικού συμφέροντος, πρόκειται για υπηρεσία κατά την έννοια του άρθρου 229, παράγραφος 1, στοιχείο b, του νόμου για την οργάνωση των δήμων, οπότε πρέπει να καταβληθεί σχετικό τέλος.
- 10 Το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει, αφενός, ότι τα επικυρωμένα αντίγραφα των αποσπασμάτων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι τα μόνα έγγραφα τα οποία αναγνωρίζουν επίσημα και χρησιμοποιούν οι δημόσιες αρχές και, αφετέρου, ότι η γνωστοποίηση των δεδομένων που περιλαμβάνονται στα δημοτικά αρχεία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 95/46, ανεξαρτήτως της νομικής βάσεως στην οποία στηρίζεται, κατά το εθνικό δίκαιο, η αίτηση προσβάσεως στα δεδομένα αυτά.
- 11 Κατά το εν λόγω δικαστήριο, το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 εγγυάται το δικαίωμα των ενδιαφερομένων να λαμβάνουν ελεύθερα και απεριόριστα, σε εύλογα διαστήματα και χωρίς υπερβολική καθυστέρηση ή δαπάνη, τη γνωστοποίηση, με εύληπτο τρόπο, των προσωπικών δεδομένων υπό επεξεργασία καθώς και των διαθέσιμων πληροφοριών σχετικά με την προέλευση των δεδομένων. Το δικαστήριο αυτό εκτιμά ότι η διάταξη αυτή επιδέχεται δύο ερμηνείες:
  - η γνωστοποίηση προσωπικών δεδομένων πρέπει να γίνεται χωρίς υπερβολική καθυστέρηση και χωρίς υπερβολική δαπάνη, ή
  - η γνωστοποίηση προσωπικών δεδομένων πρέπει να γίνεται χωρίς υπερβολική καθυστέρηση και χωρίς δαπάνη.
- 12 Στην πρώτη περίπτωση, η είσπραξη τέλους χαρτοσήμου επιτρέπεται, υπό τον όρο ότι το ύψος του ποσού δεν είναι υπερβολικό. Στην δεύτερη περίπτωση, απαγορεύεται η είσπραξη τέλους.
- 13 Όσον αφορά το υπερβολικό ύψος του επίμαχου τέλους χαρτοσήμου, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι, δυνάμει του άρθρου 229b του νόμου για την οργάνωση των δήμων, τα ποσά καθορίζονται κατά τέτοιον τρόπο ώστε τα εκτιμώμενα έσοδα από τα τέλη να μην υπερβαίνουν το εκτιμώμενο ποσό της επιβάρυνσης της διοίκησης. Παρά ταύτα, τούτο δεν εγγυάται ότι τα έσοδα από το τέλος χαρτοσήμου δεν θα υπερβαίνουν την επιβάρυνση της διοίκησης για τη γνωστοποίηση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται επίσης ως προς το σε ποια περίπτωση το ποσό του επιβαλλομένου τέλους μπορεί να θεωρηθεί υπερβολικό κατά την έννοια του άρθρου 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46.
- 14 Αν το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η γνωστοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα γίνεται δωρεάν, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν είναι αναγκαίο να παρασχεθεί εναλλακτικός τρόπος γνωστοποίησης των στοιχείων, αντί της κοινοποίησης αποσπάσματος έναντι ανταλλάγματος δυνάμει του άρθρου 79, παράγραφος 3, του Wet GBA, ιδίως μέσω της δυνατότητας πρόσβασης στα οικεία στοιχεία από οθόνη υπολογιστή. Ωστόσο, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η πρόσβαση σε οθόνη υπολογιστή δεν συνιστά γνωστοποίηση κατά την έννοια του άρθρου 12, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας και ότι το άρθρο 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης προστατεύει μόνον το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα. Η πρόσβαση σε οθόνη υπολογιστή συνεπάγεται το πρόσθετο μειονέκτημα ότι τα δεδομένα που εμφανίζονται σε αυτήν δεν μπορούν να γίνουν δεκτά από τις δημόσιες αρχές ως αυθεντικά και

ακριβή, πράγμα που αντιθέτως εξασφαλίζει η χορήγηση επικυρωμένου αντιγράφου του σχετικού αποσπάσματος (απόφαση της 7ης Μαΐου 2009, C-553/07, Rijkeboer, Συλλογή 2009, σ. I-3889), ενώ επίσης δεν καθιστά εφικτή την παρουσίαση του λεπτομερούς ιστορικού των οικείων εγγραφών.

- 15 Κατά συνέπεια, το *Gerechtshof te's-Hertogenbosch* αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Συνιστά γνωστοποίηση των υπό επεξεργασία δεδομένων κατά την έννοια του άρθρου 12, στοιχείο α', δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας [95/46/EK] η παροχή πρόσβασης σε αυτά (όπως νοείται στο άρθρο 79, παράγραφος 2, του *Wet GBA*);
  - 2) Απαγορεύει το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας [αυτής] την επιβολή τέλους για τη γνωστοποίηση υπό επεξεργασία προσωπικών δεδομένων μέσω χορήγησης αποσπάσματος από τη δημοτική βάση δεδομένων;
  - 3) Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο δεύτερο ερώτημα: συνιστά η επιβολή του επίμαχου τέλους υπερβολική δαπάνη κατά την έννοια του άρθρου 12, αρχή και στοιχείο α', της [εν λόγω] οδηγίας;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 16 Με το δεύτερο ερώτημά του, το οποίο πρέπει να εξεταστεί κατά προτεραιότητα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι απαγορεύει την είσπραξη τέλους για τη γνωστοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εκ μέρους δημόσιας αρχής.
- 17 Όλα τα κράτη μέλη που κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμμερίζονται την άποψη ότι το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 επιτρέπει στις δημόσιες αρχές να επιβάλλουν την καταβολή τελών για τη γνωστοποίηση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα περί των οποίων γίνεται λόγος στη διάταξη αυτή.
- 18 Επισημαίνεται ότι η ολλανδική απόδοση του άρθρου 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 χρησιμοποιεί την έκφραση «*bovenmatige vertraging of kosten*». Η διατύπωση αυτή ενδέχεται να υπονοεί ότι ο όρος «*bovenmatige*» (υπερβολική) αναφέρεται αποκλειστικά στην καθυστέρηση (*vertraging*), υποδηλώνοντας με τον τρόπο αυτό ότι το δικαίωμα πρόσβασης στις πληροφορίες που απαριθμεί η εν λόγω διάταξη πρέπει να παρέχεται δωρεάν.
- 19 Ωστόσο, προς τον σκοπό της ερμηνείας του, το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 δεν μπορεί να εξεταστεί μόνον υπό το πρίσμα της αποδόσεώς του στην ολλανδική γλώσσα. Συγκεκριμένα, κατά πάγια νομολογία, η ανάγκη ενιαίας εφαρμογής και, ως εκ τούτου, ενιαίας ερμηνείας μιας πράξεως της Ένωσης δεν επιτρέπει να λαμβάνεται υπόψη αυτή μεμονωμένα όπως έχει αποδοθεί σε μία γλώσσα, αλλά επιτάσσει να ερμηνεύεται σε σχέση τόσο με την αληθή βούληση του οργάνου που την εξέδωσε όσο και με τον σκοπό που το τελευταίο επιδίωκε, υπό το πρίσμα ιδίως των αποδόσεών της σε όλες τις γλώσσες (βλ. συναφώς, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 12ης Νοεμβρίου 1969, 29/69, *Stauder*, Συλλογή τόμος 1969, σ. 147, σκέψη 3· της 8ης Δεκεμβρίου 2005, C-280/04, *Jyske Finans*, Συλλογή 2005, σ. I-10683, σκέψη 31, καθώς και της 7ης Ιουλίου 2011, C-445/09, *IMC Securities*, Συλλογή 2011, σ. I-5917, σκέψη 25).

- 20 Πάντως, οι πλην της ολλανδικής γλωσσικές αποδόσεις του άρθρου 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 δεν περιλαμβάνουν ενδεικτικά στοιχεία από τα οποία να μπορεί να συναχθεί ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να γνωστοποιούν δωρεάν τις πληροφορίες που απαριθμεί η διάταξη αυτή. Αντιθέτως, από τις γλωσσικές αποδόσεις της διατάξεως αυτής, μεταξύ άλλων, στα ισπανικά (*sin retrasos ni gastos excesivos*), στα δανικά (*uden større ventetid eller større udgifter*), στα γερμανικά (*ohne unzumutbare Verzögerung oder übermäßiger Kosten*), στα γαλλικά (*sans délais ou frais excessifs*), στα ιταλικά (*senza ritardi o spese eccessivi*), στα πορτογαλικά (*sem demora ou custos excessivos*) και στα φινλανδικά (*aiheetonta viivytystä tai aiheettomia kustannuksia*) προκύπτει ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να γνωστοποιούν τα στοιχεία αυτά χωρίς υπερβολική δαπάνη.
- 21 Είναι βέβαια αληθές ότι ορισμένες γλωσσικές αποδόσεις της επίμαχης διατάξεως, όπως η αγγλική (*without excessive delay or expense*) και η σουηδική (*större tidsutdräkt eller kostnader*), χαρακτηρίζονται από ορισμένη αμφισημία, ακριβώς όπως και η ολλανδική απόδοση, στο μέτρο που δεν είναι σαφές αν το επίθετο «υπερβολική» προσδιορίζει το ουσιαστικό «δαπάνη». Εντούτοις, από καμία γλωσσική απόδοση της επίμαχης διατάξεως δεν προκύπτει αδιαμφισβήτητα ότι η εν λόγω γνωστοποίηση πρέπει να γίνεται δωρεάν.
- 22 Κατά συνέπεια, από το γράμμα του άρθρου 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 απορρέει ότι η διάταξη αυτή δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη αλλ' ούτε τους απαγορεύει να εισπράττουν τέλη από τα πρόσωπα που ασκούν το δικαίωμα προσβάσεως στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, υπό τον όρο ότι το ποσό των εν λόγω τελών δεν είναι υπερβολικό.
- 23 Επομένως, η απάντηση που πρέπει να δοθεί στο δεύτερο ερώτημα είναι ότι το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει την εισπραξη τέλους για τη γνωστοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εκ μέρους δημόσιας αρχής.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 24 Με το τρίτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστούν τα κριτήρια τα οποία μπορούν να διασφαλίσουν ότι το ποσό του επιβαλλόμενου τέλους για την άσκηση του δικαιώματος προσβάσεως στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι υπερβολικό κατά την έννοια του άρθρου 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46.
- 25 Η διάταξη αυτή προβλέπει ότι τα κράτη μέλη εγγυώνται στον ενδιαφερόμενο το δικαίωμα προσβάσεως στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν, καθώς και το δικαίωμά του να ενημερώνεται για τους αποδέκτες ή την κατηγορία αποδεκτών των δεδομένων αυτών, αλλά και τη λογική στην οποία στηρίζεται η αυτοματοποιημένη επεξεργασία των εν λόγω στοιχείων. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων στο πλαίσιο της αναλύσεως του δεύτερου ερωτήματος, η εν λόγω διάταξη πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να εξασφαλίζουν την άσκηση του εν λόγω δικαιώματος προσβάσεως ελεύθερα και απεριόριστα, χωρίς υπερβολική καθυστέρηση και χωρίς υπερβολική δαπάνη.
- 26 Επομένως, στα κράτη μέλη απόκειται να αποφασίζουν κατά πόσον η γνωστοποίηση των στοιχείων τα οποία αφορά το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 γίνεται αντί καταβολής τέλους και, εφόσον τούτο ισχύει, να καθορίζουν το ποσό του εν λόγω τέλους σε επίπεδο μη υπερβολικό.
- 27 Ωστόσο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η εν λόγω διάταξη δεν προσδιορίζει τα κριτήρια βάσει των οποίων θα μπορούσε να θεωρηθεί υπερβολικό το τέλος που εισπράττει ένα κράτος μέλος για την άσκηση του προβλεπόμενου στην ίδια αυτή διάταξη δικαιώματος προσβάσεως. Προς τον σκοπό αυτό, το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα του σκοπού του σε συνδυασμό με τους γενικούς σκοπούς της οδηγίας αυτής.

- 28 Επομένως, εναπόκειται στα κράτη μέλη που επιβάλλουν την καταβολή τέλους για την άσκηση του δικαιώματος προσβάσεως στις πληροφορίες τις οποίες αφορά το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 να καθορίζουν το ποσό του εν λόγω τέλους σε τέτοιο επίπεδο ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή ισορροπία μεταξύ, αφενός, του συμφέροντος του ενδιαφερομένου στην προστασία της ιδιωτικής του ζωής, ιδίως μέσω του δικαιώματός του να λαμβάνει με εύληπτο τρόπο γνώση των δεδομένων ώστε να είναι σε θέση, ενδεχομένως, να ασκήσει τα δικαιώματά του διόρθωσης, διαγραφής και κλειδώματος των δεδομένων σε περίπτωση μη σύννομης προς την οδηγία επεξεργασίας τους καθώς και μέσω των δικαιωμάτων του να αντιταχθεί στην κοινοποίηση των δεδομένων του και να ασκήσει ένδικη προσφυγή, και, αφετέρου, της επιβαρύνσεως που η υποχρέωση διατήρησης των στοιχείων αυτών συνεπάγεται για τον υπεύθυνο της επεξεργασίας (βλ., κατ' αναλογία, προαναφερθείσα απόφαση *Rijkeboer*, σκέψη 64).
- 29 Δεδομένης της σημασίας που έχει η προστασία της ιδιωτικής ζωής, η οποία υπογραμμίζεται με τις αιτιολογικές σκέψεις 2 και 10 της οδηγίας 95/46 και με τη νομολογία του Δικαστηρίου (βλ. προαναφερθείσα απόφαση *Rijkeboer*, σκέψη 47 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και κατοχυρώνεται στο άρθρο 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρέπει να θεωρηθεί ότι το ποσό του τέλους που δύναται να επιβληθεί δυνάμει του άρθρου 12, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής δεν μπορεί να είναι τόσο υψηλό ώστε να συνιστά εμπόδιο στην άσκηση του δικαιώματος προσβάσεως που εξασφαλίζει η διάταξη αυτή.
- 30 Πρέπει να γίνει δεκτό ότι, για την εφαρμογή του άρθρου 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46, όταν μια εθνική δημόσια αρχή επιβάλλει στα φυσικά πρόσωπα την καταβολή τέλους για την άσκηση του δικαιώματός τους προσβάσεως στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν, το ποσό του τέλους αυτού δεν πρέπει να υπερβαίνει το κόστος της γνωστοποίησης των οικείων δεδομένων. Εντούτοις, το ανώτατο αυτό όριο δεν συνιστά εμπόδιο στην ευχέρεια των κρατών μελών να καθορίσουν σε χαμηλότερο επίπεδο το ποσό του εν λόγω τέλους προκειμένου να εξασφαλίσουν σε κάθε φυσικό πρόσωπο τη δυνατότητα αποτελεσματικής ασκήσεως του εν λόγω δικαιώματος.
- 31 Επομένως, η απάντηση που πρέπει να δοθεί στο τρίτο ερώτημα είναι ότι το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το ποσό του επιβαλλόμενου τέλους για την άσκηση του δικαιώματος προσβάσεως στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι υπερβολικό κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, το εν λόγω ποσό δεν πρέπει να υπερβαίνει το κόστος της γνωστοποίησης των οικείων δεδομένων. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να προβεί στην αναγκαία επαλήθευση λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης.

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 32 Το πρώτο ερώτημα πρέπει να γίνει αντιληπτό υπό την έννοια ότι υποβάλλεται μόνον εφόσον το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι απαγορεύει την είσπραξη τέλους για τη γνωστοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εκ μέρους δημόσιας αρχής. Κατόπιν όμως της απαντήσεως που δόθηκε στο δεύτερο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο πρώτο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 33 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπιπτόντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (όγδοο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, έχει την έννοια ότι δεν απαγορεύει την είσπραξη τέλους για τη γνωστοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εκ μέρους δημόσιας αρχής.
- 2) Το άρθρο 12, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46 έχει την έννοια ότι, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το ποσό του επιβαλλόμενου τέλους για την άσκηση του δικαιώματος προσβάσεως στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι υπερβολικό κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, το εν λόγω ποσό δεν πρέπει να υπερβαίνει το κόστος της γνωστοποίησης των οικείων δεδομένων. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να προβεί στην αναγκαία επαλήθευση λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης.

(υπογραφές)